

**Предоставяне на разрешение за достъп
до пазара на труда на гражданин на трета държава (ГТД)¹
по чл. 15, ал. 1 от Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност
(ЗТМТМ)**

<p>Разрешение за достъп до пазара на труда на ГТД по чл. 15, ал. 1 от ЗТМТМ</p>	<p>Единното разрешение за пребиваване и работа се издава от Министерството на вътрешните работи (МВР) съгласно чл. 24и от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) и съдържа предоставено от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта (АЗ) решение за разрешаване на достъп до пазара на труда за ГТД.</p>
<p>Условия за издаване на разрешение за достъп до пазара на труда на ГТД</p>	<p>Достъп до пазара на труда в Р България се разрешава на ГТД:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за заемането на длъжности, за които не се изисква българско гражданство (чл. 7, ал. 1 от ЗТМТМ); - при условие че в предходните 12 месеца общият брой на ГТД, работещи за местния работодател, не надвишава 10 на сто от средносписъчната численост на наетите по трудово правоотношение български граждани, граждани на други държави - членки на Европейския съюз, на държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария и лицата по чл. 9, ал. 1, т. 2 – 6 от ЗТМТМ, за които не се изисква разрешение за достъп до пазара на труда; - когато предлаганите условия на труд и заплащане не са по-неблагоприятни от условията за българските граждани за съответната категория труд (чл. 7, ал. 1, т. 3 от ЗТМТМ); - когато гражданинът на трета държава притежава специализирани знания, умения и професионален опит, необходими за съответната длъжност (чл. 7, ал. 1, т. 4 от ЗТМТМ). <p>Важно!</p> <ul style="list-style-type: none"> - При кандидатстването за първоначален достъп до пазара на труда, както и за достъп след срока

¹ **Гражданин на трета държава** (ГТД) е лице, което не е гражданин на Република България и не е гражданин на държава - членка на Европейския съюз, или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария (§ 1, т. 4 от ДР на ЗТМТМ).

	<p>по чл. 7, ал. 5 от ЗТМТМ (продължаване на първоначалния срок) чужденецът пребивава извън територията на Република България.</p> <p>- ГТД, с разрешен достъп до пазара на труда, може да работи по трудово правоотношение само за конкретно юридическо или физическо лице, и за посочените в разрешението място, длъжност и срок на работа.</p> <p>- Работодателят е задължен да извърши предварителното проучване на пазара на труда (чл. 7, ал. 1, т. 1 от ЗТМТМ). Изисквания при провеждане на проучването са определени в чл. 4, ал. 1-3 от Правилника за прилагане на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност (ППЗТМТМ):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ да бъде проведено в национални и местни средства за масово осведомяване, включително в дирекция "Бюро по труда" (ДБТ) по месторабота на работника - гражданин на трета държава; ✓ продължителността на проучването не може да е по-малка от 15 дни и по-голяма от 3 месец; ✓ при обявяване на свободно работно място работодателят представя информация относно: изискванията за заемане на длъжността; възнаграждението и другите социални придобивки.
<p>Процедура по предоставяне на разрешението</p>	<p>- Работодателят внася в дирекция „Бюро по труда“ документите, необходими за предоставяне на решение на директора на АЗ за разрешаване на достъп до пазара на труда на ГТД.</p> <p>- Образованите преписки се придвижват само по служебен път.</p> <p>- При констатирани пропуски и нередности по документите АЗ уведомява писмено работодателя, като му определя 15-дневен срок за отстраняването им.</p> <p>- При необходимост от представяне на допълнителни документи или при констатирани пропуски и нередности, срокът за предоставяне на писмено решение от изпълнителният директор на АЗ спира да тече до представяне на</p>

	<p>допълнителните документи или до отстраняване на пропуските.</p> <p>- Изпълнителният директор на АЗ предоставя писмено решение в 30-дневен срок от подаване на заявлението за разрешаване на достъп до пазара на труда на ГТД.</p>
<p>Необходими документи, които следва да бъдат представени от работодателя в дирекция „Бюро по труда“ - АЗ</p>	<p>1. Заявление по образец съгласно прил. № 1 на Правилника за прилагане на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност (ППЗТМТМ) .</p> <p>2. Обосновка на искането, в което работодателят е задължен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да представи копия от обяви в местни и национални средства за масово осведомяване, интернет и др.; - да посочи фактите и обстоятелствата, налагащи наемането на работник - гражданин на трета държава; - да мотивира отказа си да наеме български гражданин, гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария или на лице по чл. 9, ал. 1, т. 2 - 6 от ЗТМТМ, което отговаря на посочените в обявата изисквания. <p>3. Копие от документа за регистрация или ЕИК (единен идентификационен код) съгласно чл. 23 от Закона за търговския регистър (ЗТР) и/или регистрацията в Българската търговско-промишлена палата или друг документ, легитимиращ вносителя на искането, както и удостоверение за актуално състояние (в случаите на фирми без ЕИК съгласно чл. 23 от ЗТР).</p> <p>4. Документи за образование, специалност, правоспособност, професионална квалификация и опит на работника - гражданин на трета държава, легализирани по съответния ред, придружени със заверен превод на български език и съответстващи на изискванията за заемане на длъжността, както това е посочено в информацията по чл. 4, ал. 3, т. 1, съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г. (НКПД)</p>

Важно!

Професионалните умения и опит на работника се удостоверяват с документ за трудов стаж, издаден от компетентен орган на съответната държава, в който са посочени работодателят, трудовият и професионалният стаж и заеманата длъжност.

5. Справка-декларация за работещите във фирмата работници - граждани на трети държави, наети по трудов договор, с посочени имена по паспорт, дата на раждане, гражданство, основание и срок за пребиваване.

6. Справка-декларация за средносписьчната численост на наетите по трудово правоотношение български граждани, граждани на държава - членка на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и на Конфедерация Швейцария, включително лицата по чл. 9, ал. 1, т. 2 - 6 от ЗТМТМ - в предходните 12 месеца (по месеци), подписана от работодателя и от главния счетоводител.

7. Декларация на работодателя, че са спазени условията на чл. 7, ал. 1, т. 3 от ЗТМТМ (предлаганите условия на труд и заплащане не са по-неблагоприятни от условията за българските граждани за съответната категория труд).

8. Други документи, които се изискват съгласно българското законодателство за заемане на посочената от работодателя длъжност, когато такива са необходими.

9. Заверено от работодателя копие на срочен трудов договор, сключен по условията на българското законодателство, за длъжност с код по НКПД, подписан от страните и влизащ в сила от датата на издаване на документа за пребиваване на работника - гражданин на трета държава, и копие от длъжностната характеристика, когато е неразделна част от договора.

Важно!

В договора следва да са определени задълженията на страните относно разходите за квартира, медицинско лечение, застраховки, транспорт от и до държавата, където е обичайното местоживее

	<p>на работника - гражданин на трета държава (чл. 2, ал. 4 от ППЗТМТМ).</p> <p>10. Документ, че са изпълнени условията за упражняване на професия, включена в Списъка на регулираните професии в Република България, приет с решение на Министерския съвет на основание чл. 3 от Закона за признаване на професионалните квалификации (когато се касае за упражняване на регулирана професия).</p> <p>11. Копие от страницата на документа за задгранично пътуване със снимката и личните данни на работника - гражданин на трета държава.</p>
Срок на разрешения достъп до пазара на труда	Продължителността на разрешения достъп до пазара на труда е за срока на договора с местния работодател, но за не повече от 12 месеца (чл. 7, ал. 4 от ЗТМТМ).
Продължаване на срока на разрешения достъп до пазара на труда	Срокът на разрешението за първоначален достъп до пазара на труда може да бъде продължен до три години, когато условията за първоначалното му предоставяне не са променени (чл. 7, ал. 5 от ЗТМТМ).
Такса за предоставяне или продължаване на решението	<p>400 лв. (чл. 7, ал. 8 от ЗТМТМ)</p> <p>Таксата е в приход на държавния бюджет, заплаща се по банков път и не подлежи на връщане.</p>
ГТД, за които не се изисква разрешение за достъп до пазара на труда (чл. 9, ал. 1 от ЗТМТМ)	<p>Не се изисква разрешение за достъп до пазара на труда за ГТД:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. посочени в чл. 88 от Кодекса на търговското корабоплаване; 2. с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България и членовете на техните семейства; 3. с предоставено право на убежище или с предоставена международна закрила в Република България по реда на Закона за убежището и бежанците; 4. за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна; 5. които са членове на семейство на български граждани;

	<p>6. които са членове на семейство на гражданин на държава - членка на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, които по силата на сключени международни договори с Европейския съюз имат право на свободно движение;</p> <p>7. които са акредитирани като членове на чуждестранни дипломатически, консулски и търговски представителства, както и на представителства на международни организации в Република България;</p> <p>8. официално акредитирани в Република България кореспонденти на чуждестранни средства за масово осведомяване;</p> <p>9. ползвачи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците;</p> <p>10. търсещи убежище или международна закрила - за трудова дейност, организирана в центровете на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет;</p> <p>11. ползвачи се с правата по чл. 44а, ал. 4 от Закона за чужденците в Република България - до осъществяване на експулсирането.</p>
--	---

Нормативна уредба:

- Закон за трудовата миграция и трудовата мобилност (обн. ДВ. бр.33 от 26.04.2016 г., доп. ДВ. бр.97 от 06.12.2016 г.)

- Закон за чужденците в Република България (обн. ДВ. бр.153 от 23.12.1998 г., ... посл. доп. ДВ. бр.103 от 27.12.2016 г.)

- Правилник за прилагане на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност (обн. ДВ. бр.79 от 07.10.2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.48 от 16.06.2017 г.)

- Правилник за прилагане на Закона за чужденците в Република България (обн. ДВ. бр.51 от 05.07.2011 г., ... посл. изм. и доп. ДВ. бр.51 от 27.06.2017 г.)

15 август 2017 г.

Българска стопанска камара